

گروه آموزشی جغرافیا استان سیستان و بلوچستان

«نمونه سوالات مفهومی جغرافیای ایران»

۱۴۰۳-۱۴۰۲

فهرست

- ۳..... درس اول: جغرافیا، علمی برای زندگی بهتر
- ۴..... درس دوم: روش مطالعه و پژوهش در جغرافیا
- ۵..... درس سوم: موقعیت جغرافیایی ایران
- ۶..... درس چهارم: ناهمواریهای ایران
- ۷..... درس پنجم: آب و هوای ایران
- ۸..... درس ششم: منابع آب ایران
- ۹..... درس هفتم: ویژگیهای جمعیتی ایران
- ۱۰..... درس هشتم: تقسیمات کشوری ایران
- ۱۱..... درس نهم: سکونتگاههای ایران
- ۱۲..... درس دهم: توانهای اقتصادی ایران

درس اول: جغرافیا، علمی برای زندگی بهتر

۱- علم جغرافیا چگونه از یافته‌های علوم دیگر استفاده می‌کند؟

پاسخ:

با یک دید همه جانبه بررسی‌ها و مطالعات خود را در مورد پراکندگی پدیده‌ها و روابط بین آنها انجام می‌دهد. البته این رابطه بین جغرافیا با سایر علوم دو سویه بوده و در یک جریان دو طرفه از داده‌ها و یافته‌های یکدیگر استفاده می‌نمایند. (صفحه ۳)

(طراح سوال: پروین یوسفی، استان سیستان و بلوچستان، شهرستان زاهدان)

۲- در یک روستا پدیده‌های مختلف چگونه بر یکدیگر اثر می‌گذارند. توضیح دهید؟

پاسخ:

یک روستا را در نظر بگیرید که خاک، آب، سرمایه و نیروی انسانی آن بر نوع اشتغال آن اثر می‌گذارد و بالعکس. این روند تأثیرگذاری و تأثیرپذیری به صورت جریانی پیوسته در مکان ادامه دارد و سبب تغییر شکل مکان‌ها می‌شود. (صفحه ۴)

(طراح سوال: رحیم نارویی، استان سیستان و بلوچستان، شهرستان زاهدان)

درس دوم: روش مطالعه و پژوهش در جغرافیا

۱- در گام اول پژوهش در جغرافیا پژوهشگر باید چه اقداماتی انجام دهد؟

پاسخ:

پژوهشگر باید پژوهش دیگران را مورد بررسی قرار دهد؛ به عبارت دیگر، مطالعه سابقه، پیشینه مسئله و نتایج پژوهش دیگران، مورد نیاز پژوهشگر است. (صفحه ۱۰)

(طراح سوال: رحیم نارویی، استان سیستان و بلوچستان، شهرستان زاهدان)

۲- در روش میدانی جغرافی دانان چگونه به جمع آوری اطلاعات می پردازند؟

پاسخ:

پژوهشگر در این روش برای گردآوری اطلاعات ناگزیر است به مکان مورد تحقیق برود و با مراجعه به افراد یا محیط و برقراری ارتباط مستقیم با مکان مورد مطالعه به گردآوری اطلاعات بپردازد. (صفحه ۱۲)

(طراح سوال: پروین یوسفی، استان سیستان و بلوچستان، شهرستان زاهدان)

درس سوم: موقعیت جغرافیایی ایران

۱- قرارگیری ایران در عرض جغرافیایی ۲۵ تا ۴۰ درجه نیمکره شمالی چه اثری بر کشور می‌تواند داشته باشد؟

پاسخ:

گسترده‌گی کشور ما در این عرض‌ها به تنوع آب و هوا در آن منجر شده است. این تنوع آب و هوایی در نوع تولیدات کشاورزی، محیط زیست و در نهایت پیشرفت کشور ما مؤثر است. (صفحه ۱۴)
(طراح سوال: رحیم ناروئی، استان سیستان و بلوچستان، شهرستان زاهدان)

۲- مزیت‌های دسترسی کشورها به آب‌های آزاد را بنویسید؟

پاسخ:

دسترسی به آب‌های آزاد برای هر کشوری، علاوه بر امکان ارتباط با سایر نقاط جهان، دستیابی به منابع غذایی و منابع معدنی و سوخت‌های فسیلی را نیز فراهم می‌کند. (صفحه ۲۱)
(طراح سوال: پروین یوسفی، استان سیستان و بلوچستان، شهرستان زاهدان)

درس چهارم: ناهمواری‌های ایران

۱- فعالیت‌های انسانی چگونه باعث ناپایداری منطقه کوهستانی البرز شده است؟

پاسخ:

گسترش شهرهای پررونق اقتصادی مثل تهران، کرج، احداث جاده‌های ارتباطی (شوسه و راه‌آهن)، احداث سدها و هدایت رودخانه‌ها و بهره‌برداری از آنها، گسترش فعالیت‌های کشاورزی گوناگون و بهره‌برداری از معادن فراوان کوه‌های البرز، ناهمواری‌های این منطقه کوهستانی را به شکلی ناپایدار درآورده است. (صفحه ۲۵)

(طراح سوال: پروین یوسفی، استان سیستان و بلوچستان، شهرستان زاهدان)

۲- رودهای طغیانی که به دریاها می‌ریزد چه تغییراتی را در جلگه‌ها ایجاد می‌کنند؟

پاسخ:

رودهای طغیانی که به دریاها می‌ریزد نیز نهشته‌ها و آبرفت‌های فراوانی را بر جلگه‌های ساحلی، تحمیل و مرتباً مکان و وسعت جلگه‌ها را دچار تغییر می‌کند. (صفحه ۳۳)

(طراح سوال: رحیم نارویی، استان سیستان و بلوچستان، شهرستان زاهدان)

درس پنجم: آب و هوای ایران

۱- پیش بینی وضعیت هوا توسط کارشناسان هواشناسی چگونه صورت می‌گیرد؟

پاسخ:

با توجه به نوع توده هوا، سرعت و جهت آنها، کارشناسان هواشناسی می‌توانند وضعیت هوا و تغییرات آن را برای روزهای آینده پیش‌بینی کنند. (صفحه ۳۴)
(طراح سوال: پروین یوسفی، استان سیستان و بلوچستان، شهرستان زاهدان)

۲- برای عبارت زیر دلیل مناسبی بنویسید.

«نزدیکی به دریاهای خلیج فارس و دریای عمان نقش چندانی در بارش سواحل جنوبی کشور ندارد.»

پاسخ:

خلیج فارس و دریای عمان به دلیل عدم امکان صعود هوای مرطوب، در بارش سواحل جنوبی کشور، نقش چندانی ندارند و موجب شرجی شدن هوا می‌شوند (صفحه ۳۸)
(طراح سوال: کبری عباسی، استان سیستان و بلوچستان، شهرستان زاهدان)

درس ششم: منابع آب ایران

۱- آب مورد نیاز ساکنان بخش‌های مختلف کشور چگونه تأمین می‌شود؟

پاسخ:

در فصول سرد سال، ریزش برف و باران به صورت جریان آب رودها، منابع آب کشور را تغذیه می‌کند و در فصول گرم، آب‌های فرو رفته در زمین به صورت چشمه، چاه و قنات، آب مورد نیاز ساکنان بخش‌های مختلف را تأمین می‌نمایند. (صفحه ۴۸)

(طراح سوال: پروین یوسفی، استان سیستان و بلوچستان، شهرستان زاهدان)

۲- تغییرات دریاچه‌های فصلی را در فصول پربارش و کم بارش مقایسه کنید؟

پاسخ:

این دریاچه‌ها در فصول پربارش وسعت بیشتری پیدا می‌کنند ولی در ماه‌های گرم و یا درسال‌های کم بارش به دلیل تبخیر آب آنها خشک شده یا به شکل باتلاق و شوره‌زار در می‌آیند. (صفحه ۸۷)

(طراح سوال: رحیم نارویی، استان سیستان و بلوچستان، شهرستان زاهدان)

درس هفتم: ویژگی‌های جمعیتی ایران

۱- در دهه‌های اخیر چه عاملی بیشترین تأثیر را در پراکندگی جمعیت داشته است؟

پاسخ:

در دهه‌های اخیر، نقش انسان به عنوان عامل تأثیرگذار در پراکندگی جمعیت، نسبت به گذشته، افزایش چشمگیری داشته است. (صفحه ۶۵)

(طراح سوال: رحیم نارویی، استان سیستان و بلوچستان، شهرستان زاهدان)

۲- توضیح دهید چرا بررسی ساختمان یا ترکیب جمعیت از اهمیت خاصی برخوردار است؟

پاسخ:

ساختمان جمعیت، ویژگی‌های قابل اندازه‌گیری جمعیت را مورد بررسی قرار می‌دهد. اطلاع از وضعیت سنی و جنسیتی جمعیت هر کشور از موارد قابل توجه برنامه‌ریزان است. (صفحه ۷۰)

(طراح سوال: پروین یوسفی، استان سیستان و بلوچستان، شهرستان زاهدان)

درس هشتم: تقسیمات کشوری ایران

۱- تقسیمات کشوری در عصر هخامنشیان را بنویسید؟

پاسخ:

در عصر هخامنشیان، داریوش کشور را به سی شهری که همان شهر می‌باشد، تقسیم کرد و برای هر یک از آنان مأمورینی گماشت که آنها را شهربان و به یونانی «ساتراپ» می‌گفتند. (۷۷)
(طراح سوال: پروین یوسفی، استان سیستان و بلوچستان، شهرستان زاهدان)

۲- برای اداره بهتر کشور و عرضه خدمات مناسب‌تر چه اقداماتی صورت گرفته است؟

پاسخ:

برای اداره بهتر کشور، عرضه خدمات مناسب‌تر و تأمین نیازهای مردم آن را به واحدهای کوچکتری تقسیم می‌کنند. (صفحه ۷۹)
(طراح سوال: رحیم نارویی، استان سیستان و بلوچستان، شهرستان زاهدان)

درس نهم: سکونتگاه‌های ایران

۱- توضیح دهید چرا آب بیشترین اهمیت را در شکل‌گیری سکونتگاه‌های شهری و روستایی دارد؟

پاسخ:

بسیاری از سکونتگاه‌های اولیه، در کنار رودها به وجود آمده‌اند. همواره آب در هر مکان، در تمایل انسان به کار کشاورزی و ساکن شدن به صورت دائم نقش مهمی داشته است. (صفحه ۸۳)
(طراح سوال: رحیم نارویی، استان سیستان و بلوچستان، شهرستان زاهدان)

۲- چه شرایطی شکل‌گیری سکونتگاه‌های عشایری را در ایران فراهم کرده است؟

پاسخ:

در ایران، وجود کوه‌های البرز و زاگرس و نیز دشت‌های پست و هموار مجاور آنها از قرن‌ها پیش اوضاع مساعدی را برای دامپروری فراهم کرده است. (صفحه ۸۶)
(طراح سوال: پروین یوسفی، استان سیستان و بلوچستان، شهرستان زاهدان)

درس دهم: توان‌های اقتصادی ایران

۱- شرایطی که وضعیت مناسبی را در کشور برای پرورش انواع دام فراهم کرده است، را بنویسید؟

پاسخ:

گسترده‌گی کشور در عرض جغرافیایی، تنوع اقلیمی و گونه‌های گیاهی، وضعیت مناسبی را برای پرورش انواع دام فراهم کرده است. (صفحه ۹۷)

(طراح سوال: پروین یوسفی، استان سیستان و بلوچستان، شهرستان زاهدان)

۲- یکی از صنایع دستی مهم ایران فرش دستبافت است. دلایل شهرت بین‌المللی آن را بنویسید؟

پاسخ:

کشور ما یکی از صادرکنندگان عمده این فرش در جهان است که به دلیل بافت و نقش و نگار خاص، از اهمیت و شهرت بین‌المللی برخوردار است. (صفحه ۹۹)

(طراح سوال: رحیم نارویی، استان سیستان و بلوچستان، شهرستان زاهدان)